

Riksantikvarens tildeling til fylkeskommunene post 71 og føringer for fylkeskommunenes tilskuddsbehandling.

Tilskuddsmidlene på Riksantikvarens budsjett fra Klima- og Miljødepartementet er de sentrale midlene som i hovedsak skal medvirke til å oppnå Stortingets mål for bevaringsprogrammene. Midler fra post 71 omhandler «Tilskot til freda kulturminner i privat eige, kulturmiljø og kulturlandskap». Post 71 er i 2020 på kr 159 015 millioner kroner hvorav den største andelen blir gitt som tilskudd til fylkeskommunene og skal i hovedsak gå til «Bevaringsprogrammet for fredete bygninger i privat eie», herunder kulturminner og kulturmiljøer som er typiske for liv og virksomhet langs kysten samt fredete kulturmiljøer. Se Prop.1 S Klima- og miljødepartementet kap. 1429 post 71 for nærmere omtale (statsbudsjettet 2020). Det er en forutsetning at statlige tilskudd som fylkeskommunen fordeler gis i henhold til Klima- og miljødepartementets rundskriv *T-1/19 Tilskotsordningar 2020* (<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/tilskotsordningar-for-2020/id2677913/#kulturminnetiltak>) og i samsvar med *Reglement og Bestemmelser om økonomistyring i staten* (<http://www.dep.no/fin> under “statlig økonomistyring”).

Fylkeskommunene har et selvstendig ansvar for kulturminnevern. Bygninger og anlegg som er eiet av kommune eller fylkeskommune er et lokalt og regionalt offentlig eieransvar. Riksantikvaren vil understreke viktigheten av at fylkeskommunene gir egne tilskuddsmidler til istandsetting av fredete og verneverdige bygninger.

Riksantikvarens kriterier for årets tildeling til fylkeskommunene

Riksantikvaren viser til rapportering for 2018 og søknad om nye tilskuddsmidler for 2019 fra post 71.

På bakgrunn av de rammer og føringer som ligger i Prop. 1 S, kap 1429 post 71 har Riksantikvaren lagt følgende kriterier til grunn for tildeling av midler til den enkelte fylkeskommune for 2020:

- Antall fredete bygninger i fylket
- Søknadssum fra private eiere/Antall kvalifiserte søknader
- Innestående midler, fordelt og ufordelt på konto pr. 31.12.2019
- Fordelingen av tilstandsgrad
- Mangelfull eller manglende rapportering

Føringer for fylkeskommunenes søknadsbehandling

Kulturminneforvaltningens tilskudd til istandsetting og skjøtsel bør sees i sammenheng med andre virkemidler og innsats, både egne og andres. Kulturminnene bør sees i et utviklingsperspektiv hvor det, i tillegg til kulturhistorisk betydning, også tas hensyn til mulighetene for god forvaltning for framtida.

Fylkeskommunens tildelinger fra post 71 i 2020 skal følge kriterier, prioriteringer og retningslinjer som beskrevet her:

Overordnede kriterier:

- Tilskudd til istandsetting skal gå til private eiere av fredete bygninger, anlegg, kulturmiljø og andre særlig verdifulle kulturmiljø og landskap. Kulturminner tilknyttet kystkultur som har nasjonal verdi og høy regional verdi kan også tildeles tilskudd selv om kulturminner/kulturmiljøet ikke er fredet. I slike tilfeller skal verneverdien begrunnes og begrunnelsen dokumenteres på saken.

Det skal foreligge søknad før det utbetales tilskudd, jf rundskriv T-1/19. Der heter det det bl.a. også at fylkeskommunene kan på vegne av eiere å søke om midlar til større oppgaver for kulturminner som har nasjonal verdi.

- Fylkeskommunene kan initiere søknad på vegne av eier av kulturminne med nasjonal verdi
- Særskilte prioriteringer kan angis i tilskuddstildelingen fra direktoratet, eventuelt på bakgrunn av føringer fra Storting, regjering og departement.
- Private eiere og forvaltere kan for eksempel være enkeltpersoner, stiftelser, aksjeselskap, sameier, foreninger og andre frivillige organisasjoner, jf rundskriv T-1/18 og Riksantikvarens brev til fylkeskommunene 28.06.2017 vedr søknadsberettigelse.
- Dersom bygningen ikke er tilstandsregistrert, må dette gjøres før midler kan tildeles.

Prioriteringer:

- Tiltak som hindrer ytterligere forfall skal prioriteres.
- Bygninger eller anlegg som forfaller, skal midlertidig sikres i påvente av planer eller tilstrekkelig økonomi til istandsetting.
- Tiltak på fredete bygninger og anlegg det er få av, skal prioriteres.
- Bygninger og anlegg med TG 3 og TG 2 skal prioriteres.

Retningslinjer:

- Det skal foreligge en kvalifisert og utfyllende søknad fra eier med konkret angivelse av de tiltak det søkes tilskudd til med budsjett. En søknad er ikke kvalifisert før det foreligger en hovedtilstandsgrad. Fylkeskommunen skal foreta kontroll av søknadens faglige og økonomiske grunnlag. Omsøkte utbedringer m.v. skal dokumenteres med foto.
- Søknadsbehandlingen i fylket skal dokumenteres skriftlig og vise begrunnelsen for prioritering av de enkelte tilskudd. Tilskuddsbeløp må beregnes og beregningen må dokumenteres. Tilskudd utover 50 -70 % av tiltakets kostnad skal begrunnes særskilt.
- Det må stilles kompetansekrav til utførende i istandsettingsprosjektene.
- 10– 15 % av tilskuddsmidlene kan benyttes til prosjektledelse/prosjektoppfølgning.
- Tilskudd kan overføres inntil to følgende budsjettår etter søknad. Etter utløpet av tre år bortfaller tilskuddet, jf Bevilgningsreglementet § 5.
- Tilsagn av midler til enkelte prosjekter gjelder to påfølgende år, etter det skal det trekkes tilbake. Samlet tilsagn skal ikke overstige størrelse på tilsagnet gitt av Riksantikvaren.
- Vi anbefaler at eier gir skriftlig aksept av tilskuddet og vilkårene for dette. Som minimum skal det henvises til at vedtak og vilkår er akseptert dersom det ikke påklages innen tre uker jf forvaltningsloven § 29.
- Alle befaringer og møter med eiere, prosjektledere eller håndverkere i prosjektene skal dokumenteres og følge saken (referat, notat e.l.).

- Ved anmodning om delutbetaling underveis skal det kort redegjøres for status i istandsettingsprosjektet, og påløpte kostnader skal være dokumentert.
- Tilstandsgrad skal oppdateres etter istandsettingen. Istandsettingen skal være dokumentert med foto. Fylkeskommunen må ut fra arbeidets art og kompleksitet selv vurdere om det er nødvendig å foreta en sluttbefaring med sluttrapport fra eier/entreprenør. En eventuell sluttbefaring skal dokumenteres.
- Sluttutbetaling skal ikke skje før det foreligger en sluttrapport. Det skal være synlig i saken at rapport og økonomi fra prosjektet er vurdert, kontrollert og godkjent av fylkeskommunen.
- Dersom istandsettingen går over flere år, skal TG oppdateres for de bygningselementene som inngår i årets tildeling.
- I tilskuddsbrevet til den enkelte eier skal det henvises til *Retningslinjer og vilkår for tilskudd fra statsbudsjettet Kap.1429 Post 71-79* og *Bevilgningsreglementet § 10* om retten til å føre kontroll med gitte bevilgninger.